

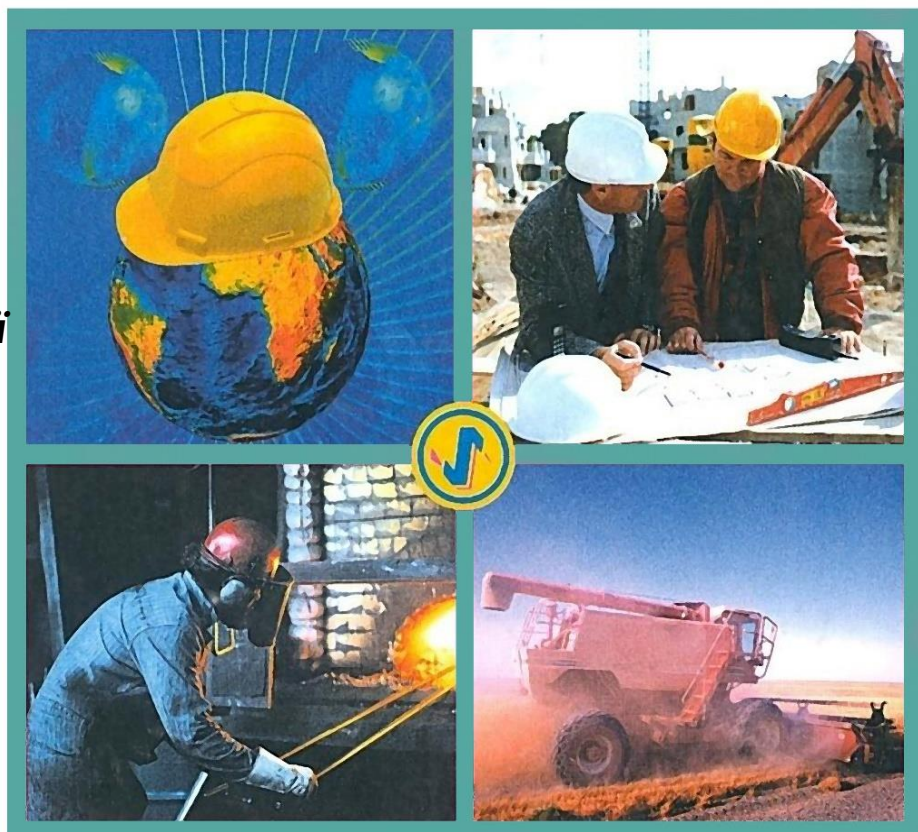
МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УПРАВЛІННЯ ІНСПЕКЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ПІВНІЧНО-СХІДНОГО МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА
ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА
ПОЛТАВСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ АКАДЕМІЇ НАУК
ТЕХНОЛОГІЧНОЇ КІБЕРНЕТИКИ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ БЕЗПЕКИ ТА ОСНОВ ЗДОРОВ'Я
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ АГРОЕКОЛОГІЇ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ХІМІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВСП «ХОРОЛЬСЬКИЙ АГРОПРОМИСЛОВИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
БОЯРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ №3 ПОЛТАВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ, ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

**Матеріали
VIII Всеукраїнської
науково-практичної
Інтернет-конференції
23-24 березня
2023 року**

**Полтава
2023**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УПРАВЛІННЯ ІНСПЕКЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ
ПІВНІЧНО-СХІДНОГО МІЖРЕГІОНАЛЬНОГО УПРАВЛІННЯ
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ З ПИТАНЬ ОХОРОНИ ПРАЦІ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА
ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА»
ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА
ПОЛТАВСЬКЕ ВІДДІЛЕННЯ АКАДЕМІЇ НАУК ТЕХНОЛОГІЧНОЇ
КІБЕРНЕТИКИ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ БЕЗПЕКИ ТА ОСНОВ ЗДОРОВ'Я
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
ІНСТИТУТ АГРОЕКОЛОГІЇ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА ОСТРОГРАДСЬКОГО
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ХІМІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БОЯРСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
НАУКОВИЙ ЛІЦЕЙ №3 ПОЛТАВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ

ІННОВАЦІЙНІ АСПЕКТИ СИСТЕМ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ, ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

*Матеріали
VIII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції
23-24 березня 2023 року*

**Полтава
2023**

Інноваційні аспекти систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності: матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конференції (Полтава, 23-24 березня 2023 р.) / ПДАУ: ред. кол., О.М. Костенко, Н.М. Опара, В.В. Дудник, О.У. Дрожчана. Полтава: ПДАУ, 2023. 232 с.

Рекомендовано до друку вченою радою інженерно-технологічного факультету Полтавського державного аграрного університету, протокол № 8 від 24.03.2023 р.

У збірці представлено матеріали VIII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції за результатами досліджень інноваційних аспектів систем безпеки праці, цивільного захисту та захисту інтелектуальної власності.

Матеріали тез призначені для наукових співробітників, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти всіх рівнів підготовки, керівників і фахівців підприємств агропромислового комплексу.

Відповідальність за зміст наданих матеріалів, точність наведених даних, а також відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Редакційна колегія: *Костенко О.М.*, доктор технічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної роботи ПДАУ; *Опара Н.М.*, кандидат сільськогосподарських наук, доцент, професор кафедри механічної та електричної інженерії ПДАУ; *Дудник В.В.*, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри механічної та електричної інженерії; *Дрожчана О.У.*, старший викладач кафедри механічної та електричної інженерії ПДАУ.

© Автори тез, включені до збірника, 2023
© Полтавський державний аграрний університет, 2023

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ «БЕЗПЕКА ЖИТТЯ ТА ПРАЦІ»

<i>Абракітов В. Е., Кияс Ю. Г., Шумакова В. О.</i> КАРТОГРАФУВАННЯ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ РИЗИКІВ НА ТЕРИТОРІЇ ЗАСОБАМИ ГІС	10
<i>Білоус А.О., Дрожжана О.У.</i> МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ	13
<i>Близнюк М. М., Терентьєва О. О.,</i> РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ГАЛУЗІ БЕЗПЕКИ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ	16
<i>Бурмінова М. В., Дрожжана О. У</i> ХАРЧОВІ ОТРУЄННЯ, ЇХ ПРИЧИНИ, НАСЛІДКИ ТА ПРОФІЛАКТИКА	21
<i>Ворожбіян М.І., Іващенко М.Ю.</i> ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ІНВАЛІДІВ, ПРОБЛЕМИ ТА ЗАВДАННЯ НА ШЛЯХУ ДО ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	24
<i>Гаген О.С., Дрожжана О.У.</i> КУЛЬТУРА БЕЗПЕЧНОЇ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ	28
<i>Дрожжана О.У.</i> ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА З ОХОРОНИ ПРАЦІ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	31
<i>Дрожжана О.У., Жидок В.В.</i> ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ ТА ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА НЕЇ	34
<i>Дударь Н.І.</i> ПРАВИЛА ПОВЕДІНКИ НАСЕЛЕННЯ ПРИ ОБРУШЕННІ БУДІВЕЛЬ В НАСЛІДОК ВИБУХІВ ТА ЗЕМЛЕТРУСІВ	36
<i>Закревський А.О., Дрожжана О.У.</i> АДАПТАЦІЯ ТА ФІЗІОЛОГІЧНІ РЕЗЕРВИ ОРГАНІЗМУ ЛЮДИНИ	39
<i>Заплатинський В.М.</i> ВОЄННІ НЕБЕЗПЕКИ АГРОВИРОБНИЦТВА	41
<i>Іванілов В.В., Дрожжана О.У.</i> СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ОСНОВИ БІОБЕЗПЕКИ ПРИ РОБОТІ ЗІ ЗБУДНИКАМИ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ У ГАЛУЗІ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ	44

Іванов С.Є., Дрожжана О.У., БЕЗПЕЧНІСТЬ ВИРОБНИЧОГО УСТАТКУВАННЯ ТА ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ	47
Кармазін В.М. ОЦІНЮВАННЯ РИЗИКІВ НЕБЕЗПЕК, ЩО ВИНИКАЮТЬ У ВИРОБНИЧОМУ СЕРЕДОВИЩІ	50
Кармазін В.М. УДОСКОНАЛЕННЯ МЕНЕДЖМЕНТУ ОХОРОНИ ПРАЦІ НА ОСНОВІ ДЕРЖАВНИХ І МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ТА СИСТЕМ УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНОЮ БЕЗПЕКОЮ	53
Кондель В. М., Ланіна М. Ю. АНАЛІЗ ЕФЕКТИВНОСТІ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ БЕЗПЕКОЮ ПРАЦІ ТА ЗДОРОВ'ЯМ НА РОБОТІ	55
Костенко О.М., Опара Н.М. ПРОБЛЕМА ДИТЯЧИХ СУЇЦИДІВ В УКРАЇНІ	60
Кудря О.В., Хоменко Л.Г. СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ «БЕЗПЕКОЗНАВСТВО» ДЛЯ СТУДЕНТІВ – МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ	65
Льорчик І.О., Дрожжана О.У. РОЛЬ МАРКЕТИНГУ В БЕЗПЕЦІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	68
Ляшенко С.В., Ляшенко С.С. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ З МАШИНОЮ ДЛЯ ПОДРІБНЕННЯ ГІЛОК ДЕРЕВ	70
Морозова П. І., Дрожжана О.У. НЕБЕЗПЕКИ В СУЧАСНОМУ УРБАНІЗОВАНОМУ СЕРЕДОВИЩІ	76
Опара Н.М., Гаркуль В.В. РОСІЙСЬКА ВІЙНА ЗАГОСТРИЛА ЕНЕРГЕТИЧНУ КРИЗУ В КРАЇНІ	80
Опара Н.М., Дударь Н.І. ДОМАШНЄ НАСИЛЛЯ – ОДНА З АКТУАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ СЬОГОДЕННЯ	85
Орловський І. В., Терещенко І.О. НАРКОТИКИ ТА НАРКОМАНІЯ	87
Панченко К. В., Бараболя О.В., ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ НА БОРОШНОМЕЛЬНОМУ ЗАВОДІ	88

<i>Петраш О.В., Боровик О.Ю., Россулов Б.Д.</i> АНАЛІЗ ШКІДЛИВИХ ВИРОБНИЧИХ ФАКТОРІВ ПРИ РОБОТІ БУРОЗМІШУВАЛЬНОЇ УСТАНОВКИ НА ОБ'ЄКТАХ АПК	89
<i>Пікуль С. В., Дрожжана О. У.</i> АКТУАЛЬНІСТЬ ПРОБЛЕМ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ В СУЧАСНИЙ ПЕРІОД	92
<i>Поліщук І.А.</i> БЕЗПЕКОВІ ЗАХОДИ ПРИ ОБРОБЦІ ТЕКСТИЛЬНИХ МАТЕРІАЛІВ У ШВЕЙНИХ МАЙСТЕРНЯХ	94
<i>Проценко Т.В.</i> ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У НАВЧАЛЬНИХ МАЙСТЕРНЯХ З ОБСЛУГОВУЮЧИХ ВИДІВ ПРАЦІ	96
<i>Семенкова А.О., Дрожжана О.У.</i> ПРОФЕСІЙНИЙ СТРЕС	99
<i>Семенов А.О., Супрович О.С.</i> НЕБЕЗПЕКА ФОТОБІОЛОГІЧНОЇ ДІЇ УЛЬТРАФІОЛЕТОВОГО ВИПРОМІНЮВАННЯ НА БІОЛОГІЧНІ ОБ'ЄКТИ ТА ЖИВІ ОРГАНІЗМИ	103
<i>Сорочинська О.Л.</i> ІДЕНТИФІКАЦІЯ НЕБЕЗПЕК, ОЦІНКА ТА УПРАВЛІННЯ ПРОФЕСІЙНИМИ РИЗИКАМИ В ГАЛУЗІ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ	106
<i>Хоменко Л.Г., Редькович М.</i> БЕЗПЕКА ДІТЕЙ У ЦИФРОВОМУ ПРОСТОРІ	111
<u>СЕКЦІЯ «НАДЗВИЧАЙНІ СИТУАЦІЇ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОПЕРЕДЖЕННЯ»</u>	
<i>Благодарь К.С.</i> БЕЗПЕКА ПІД ЧАС РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ: ХІМІЧНА ТА РАДІАЦІЙНА ЗАГРОЗИ	113
<i>Бондаренко В. П.</i> ЗАГАЛЬНІ ПРАВИЛА ВИЖИВАННЯ ТА ОСОБИСТОЇ БЕЗПЕКИ У РАЗІ ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	117

Горулько Л. І., Дрожжана О. У. ВЛИВ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НА ПСИХОЛОГІЧНИЙ СТАН ЛЮДИНИ	121
Ковтун Л.А., Дрожжана О. У. ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ НА ПІДПРИЄМСТВАХ, ЗАХОДИ ЩОДО ЇХ ПОПЕРЕДЖЕННЯ	123
Лимаренко В.В., Дудник В.В. ПРОТИМІННА ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ	126
Мартищенко Є.О., Дудник В.В. МІННА БЕЗПЕКА. ЩО ПОВИНЕН ЗНАТИ КОЖЕН	129
М'якота О.Г. ОРГАНІЗАЦІЯ ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ	131
Опара Н.М., Біловод І.В. ПОПЕРЕДЖЕННЯ РИЗИКІВ І ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ВІД ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ	135
Тристан Д. В. МОНІТОРИНГ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОПЕРЕДЖЕННЯ	139
Уряднікова І.В., Хоружий В.П. ВІЙНА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА НАДІЙНІСТЬ РОБОТИ СИСТЕМ ВОДОПОСТАЧАННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВІ РІШЕННЯ	142
<u>СЕКЦІЯ «ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ДОВКІЛЛЯ»</u>	
Коваленко Н. П., Поспєлова Г. Д., Нечипоренко Н. І., Шерстюк О. Л. КОНТРАФАКТНІ ПЕСТИЦИДИ: ПРОБЛЕМИ БЕЗПЕКИ ТА НАСЛІДКИ ЗАСТОСУВАННЯ	145
Короткова І.В., Чайка Т.О. НАСЛІДКИ БОЙОВИХ ДІЙ ЩОДО СТАНУ ТА ВЛАСТИВОСТЕЙ ГРУНТІВ	147
Ромаш Д.В., Дрожжана О.У. ВІЙНА ЯК ГЛОБАЛЬНА ЕКОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА	151
Семеніхіна В. В. ОЦІНКА ДОСТАТНОСТІ ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ ЗА СОЦІО-ЕКОЛОГІЧНИМИ СКЛАДОВИМИ	153

ПОПЕРЕДЖЕННЯ РИЗИКІВ І ЗАХИСТ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ВІД ВИБУХОНЕБЕЗПЕЧНИХ ПРЕДМЕТІВ

*Опара Н.М., кандидат сільськогосподарських наук, доцент,
професор кафедри механічної та електричної інженерії
Біловод І.В., здобувач вищої освіти ступеня магістра
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава*

4 квітня світова спільнота відзначає Міжнародний день просвіти з питань мінної небезпеки та допомоги у розмінуванні. Цей день було започатковано у 2005 році.

Протимінна діяльність – а таку назву носить ціла галузь, що включає у себе навчання ризикам та інформування про правила поведінки в районах минулих бойових дій, маркування небезпечних ділянок і складання їх карт, обстеження та очищення місцевостей від боєприпасів, мін або саморобних пристроїв, допомогу постраждалим від підривів – активно розвивалась в Україні останніми роками.

Утім наразі, як і багато інших сфер, протимінна діяльність буде адаптуватися до реалій «post -2/24», керуючись її значенням для безпечності повернення евакуйованих і біженців до їх громад, убезпечення та відновлення економічної діяльності на землях сільськогосподарського призначення і промислових об'єктах, що зазнали мінування чи обстрілів.

Починаючи з 2015 року Україна постійно фігурувала серед найбільш забруднених вибухонебезпечними залишками війни країн світу. Вірогідно, що тепер країна обійме сумну першість.

Протягом останніх років в Україні було прийнято національний закон про протимінну діяльність, галузеві стандарти, започатковано національний орган з протимінної діяльності.

Після повномасштабного вторгнення Росії в Україну 24 лютого 2022 року проблема вибухонебезпечних залишків війни набула особливої гостроти, хоча РФ забруднювала ними українську землю останні 8 років поспіль. Якщо через першу хвилю російської збройної агресії проти України у 2014 році очищення потребували близько 16 тисяч квадратних кілометрів Луганської та Донецької областей, то сьогодні за попередніми оцінками, ідеться вже про 170 тисяч квадратних кілометрів території України.

Російські військові використовують заборонені протипіхотні міни, зокрема нового зразка – такі, як ПОМ-3 («медальйон») та інші.

Вже більше року триває російсько-українська війна. Як і в будь-якій війні ми маємо жертви як серед військових так і серед цивільного населення. В умовах ведення сучасних бойових дій велику небезпеку становлять вибухонебезпечні предмети. За світовою статистикою відомо, що одна доба війни вимагає 30 діб розмінування; один рік – 10 років.

На даний час 36% території України забруднено вибухонебезпечними предметами. На 21.10.2022 р. було очищено 70 тисяч км², залишаються

забрудненими 170 тисяч км². За цей час знешкоджено більше 245 тисяч вибухонебезпечних предметів.

Питаннями розмінування території України від вибухонебезпечних предметів займаються багато як державних так і приватних установ. Це і Державна служба з надзвичайних ситуацій, фахівці спеціальних підрозділів Міністерства внутрішніх справ, приватні компанії, різноманітні волонтерські організації. Серед таких організацій Асоціація саперів України, яка діє з 2018 року, проводячи роботи з розмінування на території Донецької, Київської, Луганської, Сумської, Чернігівської, Харківської областей.

Підрозділи Збройних Сил України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій та Державної спеціальної служби транспорту щоденно ризикують життям здійснюючи розмінування.

Водночас Україна не залишається сам на сам з проблемою розмінування. Наші міжнародні партнери та донори надають матеріальну і технічну допомогу у протимінній діяльності. Передусім це міжнародні організації НАТО, ОБСЄ, ЄС, ПРООН, ЮНІСЕФ, Червоний Хрест; країни-донори – Велика Британія, Данія, Естонія, Канада, Нідерланди, Німеччина, Норвегія, Литва, Словенія, Франція, Швейцарія, Швеція, Японія, а також такі компанії як «Halo Trust», «DDG» та «FSD».

До вибухонебезпечних залишків війни фахівці Асоціації Саперів України відносять наступні:

1. Боєприпаси, що не вибухнули.
2. Залишені боєприпаси
3. Набої.
4. Детонатори.
5. Міни – пастки.
6. Саморобні вибухові пристрої.

До вибухових пристроїв відносять наступні:

1. Бомби, міни, гранати, патрони, набої.
2. Міни-пастки, міни-сюрпризи, що імітують предмети домашнього вжитку, дитячі іграшки.
3. Петарди, сигнальні ракети, димові шашки.
4. Пластикові міни (конверти надмірної товщини, ретельно запаковані, можуть надходити поштою).

Серед мін розрізняють протипіхотні та протитранспортні (осколкові, фугасні). Міни можуть спрацьовувати на наступну вагу:

- протипіхотні – 400 грам;
- протитанкові – 100-120-160 кг.

При вибуху міни вона може «підстрибувати» на 1 метр над землею, радіус ураження при цьому може бути до 50 метрів. Є міни з механізмом самоліквідації незалежно від контакту. Всі міни є вкрай небезпечними! Термін бойової роботи мін не обмежений!

Залишені боєприпаси і набої можуть знаходитися біля:

1. Зруйнованих або покинутих будівель.
2. Покинутих військових позицій (бліндажі, інженерні укриття, окопи).

Треба констатувати, що найбільша кількість випадків травмування від ВВП втрата частини кінцівок, зору, опіки, тощо, пов'язане з набоями.

Місцями, де можуть встановлюватися вибухові пристрої є наступні:

1. Вокзали.
2. Дискотеки.
3. Контейнери для сміття.
4. Лікувально-профілактичні заклади (лікарні, поліклініки).
5. Магазини.
6. Навчальні заклади.
7. Об'єкти життєзабезпечення (електропідстанції, газорозподільні станції, тощо).
8. Опори мостів.
9. Підвали і сходові клітини житлових будинків.
10. Підземні переходи (тунелі).
11. Ринки.
12. Стадіони.

Будь-яка річ, залишена в громадському місці чи транспорті без нагляду, без господаря – це потенційна загроза, навіть, якщо не помітно певних ознак саморобного вибухового пристрою.

Ознаками небезпечних територій є наступні:

1. Військові позиції.
2. Зруйнована інфраструктура.
3. Зруйновані та пошкоджені будівлі.
4. Необроблені поля.
5. Покинута військова техніка.
6. Узбіччя доріг, лісосмуги.

Вибухові рештки мін та боєприпасів, що залишаються в місцях бойових дій дуже небезпечні. Не наближайтесь до місць з видимими ознаками бойових дій, покинутих об'єктів стратегічної інфраструктури.

Ознаками наявності вибухових пристроїв можуть бути:

1. Звуки, що лунають від предмета (цокання годинника, періодичні звукові сигнали).
2. Наявність натягнутих дротів або шнурів.
3. Припарковані біля будівель автомашини, незнайомі мешканцям.
4. Речі, залишені без нагляду. Наявність у знайденому механізмі аптек.

Попереджувальні знаки, якими позначають вибухонебезпечні предмети на небезпечних територіях поділяються на офіційні (череп із схрещеними кістками на червоному фоні у трикутнику або чотирикутнику) та неофіційні (позначають стрічками, камінням, пляшками, фарбою, об'явами, будівельними матеріалами, або їх залишками).

Треба відмітити, що до 30% боєприпасів радянського виробництва не спрацьовують. А термін бойової роботи боєприпасів практично необмежений.

Існують наступні моделі правильної поведінки при виявленні вибухонебезпечних предметів.

- I. 1. Не підходь
2. Не чіпай!
3. Повідом службу порятунку за номером -101.

- II. 1. Зупиніться.
2. Не панікуйте.
3. Перевірте навколо себе на наявність інших загроз.
4. Обережно поверніться у безпечне місце.
5. Повідомте 101 та залиште якусь позначку в небезпечному місці.

- III. 1. Негайно повідомити поліцію.
2. Потурбуватися, щоб до небезпечних предметів не підходили інші люди.
3. Не користуватися мобільним телефоном: він може спровокувати вибух.
4. Дочекатися прибуття фахівців, указати місце знахідки.

- IV. 1. Негайно повідомити органи внутрішніх справ, цивільного захисту.
2. Потурбуватися, щоб до небезпечного предмета не підходили інші люди.
3. Припинити працювати в районі виявлення вибухонебезпечного предмета.
4. Дочекатися прибуття фахівців; указати місце знахідки та повідомити час

її виявлення.

Якщо є підозра, що Ви перебуваєте на замінованій території, безпечніше покликати на допомогу – телефон 101, не рухатись та не робити самостійних спроб вибратися з мінного поля. Треба пам'ятати: там, де одна міна, можуть бути й інші!

Якщо Ви стали свідком підриву на міні:

1. Зупиніться та не підходьте до постраждалого.
2. Залишайтеся на безпечній відстані, говоріть з потерпілим, покликайте на допомогу.

Терміново зателефонуйте!

101 – Державна Служба з Надзвичайних Ситуацій.

103 – обласний центр екстреної медичної допомоги та медицини катастроф (стара назва – швидка медична допомога).

3. Продовжуйте розмовляти з постраждалим до приїзду рятувальників з безпечної відстані.

Українські аграрії подали біля 500 заявок на розмінування полів. Приблизно 2,5 млн. га сільськогосподарських угідь можуть нести потенційну небезпеку. 20% земель заміновано у Херсонській, 10% у Харківській областях.

Окупанти масово встановлюють заборонені міжнародним правом міні-пастки, при відступі мінують продовольчі об'єкти, приватне житло і трупи людей. Крім того, ворог мінує іграшки та блискучі предмети, на які можуть звернути увагу діти.

Уже зараз підрозділи ЗСУ та ДСНС здійснюють операції з розмінування звільнених територій. Проте основна робота почнеться після повного виведення російських військ із території України.

Слід пам'ятати, що за незаконне зберігання зброї та боєприпасів передбачена кримінальна відповідальність та покарання у вигляді позбавлення

волі терміном до 7 років (відповідно до частини 1 стаття 763 Кримінального Кодексу України).

Міжнародний день просвіти з питань мінної небезпеки – нагода віддати шану всім загиблим від мін в усьому світі, консолідувати зусилля міжнародної спільноти навколо допомоги постраждалим та розчищення території, а також привернути увагу до необхідності посилення тиску на РФ, спрямованого на припинення бойових дій проти України.

Список використаних джерел

1. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI.
2. Постанова КМУ від 26.06.2013 № 444 «Про затвердження Порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
3. Постанова КМУ від 17.04.2019 № 372 «Про затвердження Правил позначення небезпек, пов'язаних з мінами та вибухонебезпечними предметами – наслідками війни»
4. Запорожець О. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 448с.
5. Зеркалов Д.В. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Київ: Основа, 2016. 267с.

МОНІТОРИНГ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОПЕРЕДЖЕННЯ

*Тристан Д. В., лаборант кафедри біотехнології та хімії
Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава*

На даний момент, є зрозумілим те, що вирішити проблему попередження та локалізації надзвичайних ситуацій (НС) можна лише шляхом встановлення та усунення причин їх виникнення, або навчившись вчасно їх виявляти та локалізувати в початковому стані.

Під терміном «моніторинг» розуміють певний механізм для систематичного спостереження та контролю за об'єктами, процесами та системами захисту, прогнозування зон і наслідків можливих НС, стану впровадження превентивних заходів щодо зменшення їх масштабів, збору, обробки, передавання та зберігання зазначеної інформації. Результати моніторингу також можуть бути використані для своєчасного виявлення тенденцій до їх зміни [1].

Основними напрямками діяльності моніторингу, як багатоцільової інформаційної системи, є:

- спостереження за факторами, що впливають на довкілля та його стан;
- оцінювання фактичного стану природного середовища;
- прогноз та оцінка стану навколишнього природного середовища.